

กระบวนการนิเทศ

กระบวนการนิเทศ หมายถึง แบบแผน ลำดับ ขั้นตอนในการดำเนินงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน-ต่อเนื่องตลอดเวลา โดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพของงานตามหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แฮร์ริส (Harris) ได้สรุปกระบวนการนิเทศโดยใช้อักษร POLCA ดังนี้

Planning process (P) หมายถึง การคิดวางแผนงานที่จะทำในอนาคตก่อนหลัง การกำหนดตารางปฏิบัติงาน การจัดทำโครงการ คาดคะเนผลในการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงแผนการทำงานให้ดีขึ้น

Organizing process (O) หมายถึง การแบ่งงาน กำหนดหน้าที่รับความรับผิดชอบ จัดทำทรัพยากร สร้างเกณฑ์ในการทำงาน ประสานงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน มอบหมายอำนาจหน้าที่ รวมทั้งพัฒนานโยบายต่างๆ

Leading process (L) หมายถึง การแสดงบทบาทในฐานะผู้นำ นำในการตัดสินใจ การให้คำปรึกษาหารือ การใช้แรงจูงใจ การสื่อความหมาย การคิดริเริ่ม บรรยากาศในการคิดริเริ่มขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำเป็นสำคัญ การนำในการสาธิต การนำเผยแพร่ทางวิชาการ สาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม สัปดาห์สันติภาพ เป็นต้น

Controlling process (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น แก้ไขการทำงานที่ไม่ถูกต้องว่ากล่าวตักเตือน ในสิ่งที่ผิดพลาด การกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน และการลงโทษตามควรแก่กรณี เป็นต้น

Assessing process (A) หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดผลการปฏิบัติงาน และทำการวิจัยผลงาน

สำหรับกระบวนการนิเทศตามนัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ยึดวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ อาจศึกษาได้หลายวิธี เช่น วิธีการวิจัย การประเมินความต้องการ การใช้สื่อ เครื่องมือต่างๆ และการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาปัญหา เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ การวางแผนและกำหนดทางเลือก ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจะเป็นข้อกำหนดให้เกิดการวางแผน และกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมการจัดการ ศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ สภาพที่ต้องการ หรือ ความปรารถนาในอนาคตได้ ข้อที่ควรคำนึงประกอบด้วย การเตรียมการวางแผน ลงมือปฏิบัติ การวางแผน การประสานแผน การนำแผนไปปฏิบัติ ทรัพยากรและการประเมินผล

ขั้นที่ ๓ การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการสื่อในการนิเทศ หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศเพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานของครู - ตลอดจนช่วยให้การทำงานระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น โปรแกรมสำเร็จรูป ชุดสไลด์ แถบบันทึกภาพ วิทยุ เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น เครื่องมือการนิเทศ ได้แก่สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมินค่า แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

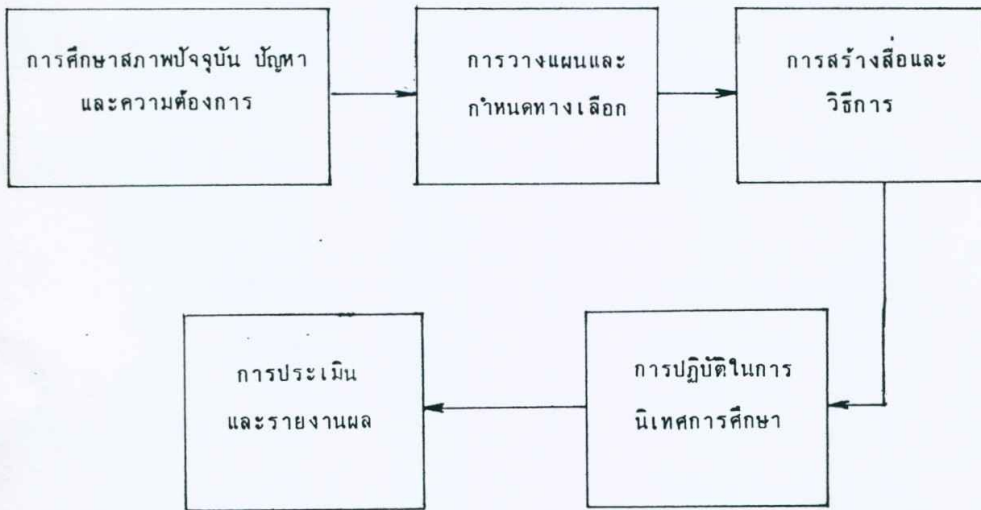
ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการนิเทศ อาจทำได้ใน ๖ ลักษณะ คือ นิเทศโดยตรง ศึกษาวิเคราะห์ออกปฏิบัติการนิเทศด้วยตนเอง หรือออกปฏิบัติการร่วมกับ ประธานกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน นิเทศทางอ้อม ได้แก่ การนิเทศด้วยการใช้สื่อ และ เครื่องมือนิเทศต่างๆ เช่น ชุดการสอน ชุดการอบรม เป็นต้น การดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ วิธีปฏิบัติ ประกอบด้วย ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะทำงาน กำหนดงานที่จะปฏิบัติ แบ่งงานรับผิดชอบทำความเข้าใจ

เข้าใจสื่อและเครื่องมือร่วมกัน ระบบการเก็บข้อมูล การนิเทศตามโครงการ การพบปะพบทวนปฏิบัติงานตามขั้นตอน สรุปผลการปฏิบัติงานนิเทศตามโครงการ และการนำข้อมูลไปดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ ๕ การประเมินและการรายงาน คือ การจัดหาและรวบรวมข้อมูลนำมาพิจารณาวิเคราะห์- สำหรับปรับปรุงแก้ไขงานและการตัดสินใจในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกา
กรุงเทพ
ชาลี มณีศรี.
Harris, Ber
New

แผนภูมิ : แสดงกระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศ เป็นการทำงานครบวงจร เริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดหน่วยงาน การใช้ ทรัพยากร การนำ ควบคุม กำกับ ติดตาม และ

ประเมินผล เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ควบคุมคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพของงานทั่วไป

ชาลี มณีศรี

การเก็บข้อมูล
 วนปฏิบัติงาน
 ตามโครงการ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. คู่มือนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ 2527.

ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์, 2527 .

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. Englewood Cliffs,

New Jersey : Prentice Hall, 1963.

งาน คือ
 นาวิเคราะห์-
 นใจในการ-

หนังสือและ

177

ข้อความคุณภาพ

เรี มณีศรี